

MANO SENELĖ

Iki man suėjo aštuoneri metai, aš dusyk susidūriau su raganomis. Pirmą kartą ištrūkiau nenukentėjęs, bet antras kartas nebuvo toks laimingas. Man nutiko tokių dalykų, kad tu tikriausiai spiegsi iš siaubo apie juos skaitydamas. Nieko nepadarysi. Privalau papasakoti visą teisybę. Už tai, kad esu sveikas gyvas ir galiu su tavimi kalbėtis (nors atrodau kiek nejprastai), turiu dėkoti savo nuostabiajai senelei.

Mano senelė buvo norvegė. Norvegai viską žino apie raganas, nes Norvegija su savo gūdžiais miškais ir apledėjusiais kalnais yra šalis, iš kur raganos kilusios. Mano tėvai taip pat buvo norvegai, bet tėtis dirbo Anglijoje, todėl aš ten gimiau, gyvenau ir lankiau anglišką mokyklą. Du kartus per metus, per Kalėdas ir vasarą, mes važiuodavome į Norvegiją aplankyti senelės, mano mamos mamos. Kiek žinau, daugiau giminaičių mes neturėjome. Senelę aš tiesiog dievinau.

Su ja kalbėdavau norvegiškai arba angliškai, nes mudu vienodai gerai mokėjome abi kalbas. Turiu pripažinti, kad senelė man netgi buvo artimesnė už mamą.

Netrukus po mano septintojo gimtadienio kaip visada važiovome sutikti Kalėdų į Norvegiją. O ten, šiauriau Oslo, jau netoli senelės namų, mūsų automobilis nuslydo nuo kelio ir kūlvirsčiais nudardėjo į akmenuotą lomą. Abu mano tėvai žuvo. Aš sėdėjau užpakalyje, tvirtai apjuostas diržu, todėl tik susižeidžiau kaktą.

Nepasakosiu apie tą siaubingą popietę. Mane iki šiol krečia šiurpas, kai apie ją pagalvoju. Galų gale aš, žinoma, atsidūriau senelės namuose, ir mudu apsikaabinę praverkėme visą naktį.

– Ką mes dabar darysime? – pro ašaras klausiau senelės.

– Tu gyvensi pas mane ir aš tavimi rūpinsiuosi.

– Ar negrįšime į Angliją?

– Ne, – atsakė senelė. – Aš negalėčiau ten gyventi. Dangus pasiims mano sielą, bet Norvegija pasiliks mano kaulus.

Kitą dieną, kad mudu nors kiek užmirštume savo sielvartą, senelė pradėjo pasakoti man įvairias istorijas. Ji buvo puiki pasakotoja, ir aš išsižiojęs jos klausiausi. Bet iš tikrųjų mano širdis virptelėjo tik tuomet, kai ji prabilo apie raganas. Senelė, matyt, buvo gera šių būtybių žinovė. Ji dievagojosi, kad jos pasakojimai apie raganas, priešingai negu dauguma kitų, nėra pramanyti.

Kad visi jie **TIKRI**.

Kad visi jie – **ŠVENTA TEISYBĖ**.

Kad tai – **ISTORIJS FAKTAI**.

Kad viskas, ką ji pasakoja apie raganas, iš tikrųjų buvo ir kad aš tuo neabejočiau. Ir kad blogiausia, kur kas blogiau už visas kitas blogybes, yra tai, jog raganų pasitaiko ir šiais laikais. Jos tebegyvena šalia mūsų, ir man pačiam bus geriau, jei tuo patikėsiu.

– Ar tu *tikrai* sakai tiesą, senele? *Tikrų tikriausiai?*

– Branguti, – atsakė senelė, – šiame pasaulyje ilgai neužsibūsi, jei neišmoksi iš pirmo žvilgsnio atpažinti raganos.

– Betgi tu sakei, kad raganos nesiskiria nuo paprastų moterų, senele. Kaipgi jas atpažinti?

– Klausykis, ką aš tau pasakoju, ir dėkis viską į galvą, – tarė senelė. – O paskui telieka žegnotis, melsti dangų malonės ir tikėtis geriausia.

Mes sėdėjome didžiulėje jos namo svetainėje. Aš jau buvau beeinąs miegoti. Senelė niekada vakarais neužtraukdavo užuolaidų, tad pro langus mačiau milžiniškas snaiges, iš lėto krintančias ant Oslo, kuris atrodė juodas kaip derva. Mano senelė buvo nepaprastai **sena ir raukšlėta, STAMBAUS IR PLATAUS KŪNO SUDĖJIMO**. Apsimuturiavusi pilkais nėriniais, ji didingai sėdėjo krėsle, užimdama kiekvieną jo centimetrą. Net pelė nebūtų įsispraudusi šalimais. Aš, septynerių metų berniukas, klūpėjau ant grindų prie jos kojų vilkėdamas pižamą, chalata, apsiavęs šlepetėmis.

– Prisieik, kad nevedžioji manęs už nosies, – nedaviau ramybės senelei. – Prisieik, kad nieko neišsigalvoji.

– Paklausyk, – tarė senelė. – Žinau bent penkis vaikus, kurie paprasčiausiai dingo iš šio pasaulio ir niekas daugiau jų nematė. Juos pagrobė raganos.

– Man regis, tu tik stengiesi mane įbauginti.

– Aš stengiuosi, kad tu neiškeltum paskui juos, – atsakė ji. – Aš tave myliu ir noriu, kad visada būtum su manimi.

– Papasakok apie tuos pražuvėlius, – paprašiau.

Senelė vienintelė iš mano matytų senelių rūkė cigarus. Dabar ji ir prisidegė ilgą juodą cigarą, kuris dvokė it deganti guma.

– Pirmas iš man žinomų dingusių vaikų buvo aštuonerių metų mergaitė vardu Renghilda Hansen. Ji žaidė su mažąja sesute pievoje. Jų mama, tuo metu kepusi duoną virtuvėje, išėjo į kiemą įkvėpti gryno oro. „Kur Renghilda?“ – paklausė ji.

„Ji nuėjo su tokia aukšta ponia“, – paaiškino sesutė.

„Kokia aukšta ponia?“ – nustebo mama.

„Aukšta ponia baltomis pirštinėmis. Ji paėmė Renghildą už rankos ir nusivedė.“ Daugiau niekas jos nematė.

– Argi tėvai jos neieškojo? – paklausiau aš.

– Išnaršė visas apylinkes. Visi miestelio žmonės jiems padėjo. Bet veltui.

– O kas nutiko kitiems keturiems?

– Jie irgi dingę – kaip Renghilda.

– Kaip, senele? Kaip jie dingę?

– Kiekvienąsyk aplink namus prieš tai sukiodavosi kažkokia svetima moteriškė.

– Bet kaipgi jie dingę? – neatlyžau aš.

– Antrasis atvejis buvo itin keistas, – atsakė senelė. – Holmenkolene gyveno tokių Kristiansenų šeima. Jų svetainėje kabėjo senovinis paveikslas, kuriuo jie labai didžiavosi. Jame buvo nutapytas būrelis ančių sodybos kieme. Paveiksle nebuvo nė vieno žmogaus,

vien tos antys, o už jų – namas. Paveikslas buvo didelis ir gana gražus. Tai va, vieną dieną šeimininkų dukra Solveiga grįžo iš mokyklos krimsdama obuolį. Esą kažkokia maloni ponia pavaišinusi ją gatvėje. Kitą rytą tėvai atsikėlę žiūri – mažosios Solveigos lovoje nėra. Puolė visur ieškoti, bet niekur nerado. Staiga tėvas kad sušuks: „**ŠTAI KUR JI! SOLVEIGA LESINA ANTIS!**“ Visi pažvelgė, kur rodė jo ranka, ir pamatė paveiksle Solveigą, stovinčią vidury kiemo ir barstantią antims duonos trupinius iš pintinės. Pribėgęs prie paveikslo tėvas palietė ją pirštu. Bet tai nepadėjo. Solveiga taip ir liko nutapyta drobėje.

– Senele, ar *tu* kada nors matei tą paveikslą?

– Daugybę sykių, – atsakė ji. – O keisčiausia, kad mažoji Solveiga vis atsidurdavo kitoje paveikslo vietoje. Vieną dieną ji būdavo namo viduje, ir tematydavai jos veidą lange. Kitą dieną ji stovėdavo toli kairėje su antimi rankose.

– Ar tu matei ją pereinančią iš vienos vietos į kitą, senele?

– Niekas to nematė. Kad ir kur ji atsidurdavo – lauke tarp ančių ar už lango, – ji niekada nejudėdavo, kaip nejudą paveiksluose tapytos figūros. Visa tai buvo labai keista. Be galo keista. O keisčiausia, kad metams bėgant jos veidas ėmė senti. Per dešimt metų Solveiga iš mergaičiukės virto mergina, per trisdešimt – vidutinio amžiaus moterimi. O paskui staiga, po to įvykio praėjus penkiasdešimt ketveriems metams, ji apskritai pradingo iš paveikslo.

– Ar manai, kad ji mirė? – paklausiau aš.

– Kas žino? – atsakė senelė. – Raganų pasaulyje vyksta labai paslaptingi dalykai.

– Papasakojai apie du vaikus. Kas nutiko trečiajam?

– Trečiasis vaikas irgi buvo mergaitė vardu Brigita Svenson, – atsiliepė senelė. – Ji gyveno prieš pat mus, kitapus gatvės. Vieną dieną jai pradėjo augti plunksnos. Per mėnesį ji pavirto didele balta višta. Tėvams neliko nieko kita, kaip laikyti ją vištidėje. Ji netgi dėjo kiaušinius.

– Kokios spalvos? – pasidomėjau aš.

– Rudus, – atsakė senelė. – Tokių didelių kiaušinių aš kaip gyva nebuva mačiusi. Jos mama iš jų kepavo omlėtą. Nepaprastai skanų.

Pažvelgiau į savo močiutę, ji sėdėjo kaip kokia senovės karalienė savo soste. Pilkas padūmavusias akis buvo įbedusi į tolimiausias tolimas. Cigaras vienintelis atrodė esąs tikras, jis rūko

raitydamas

jai aplink galvą mėlynus debesis.

- Bet mergaitė, kuri pavirto višta, niekur nedingo?
- Ne, Brigita niekur nedingo. Ji gyveno labai ilgai ir vis dėjo rudus kiaušinius.
- O sakei, kad dingo visi penki vaikai...
- Suklydau, – prisipažino senelė. – Senstu, todėl ir nebeįstengiu visko prisiminti.
- Kas nutiko ketvirtajam?

– Ketvirtasis buvo berniukas vardu Haraldas. Vieną rytą jo oda ėmė pilkėti. Paskui ji sukietėjo, sueižėjo ir pasidarė panaši į riešuto kevalą. O vakare berniukas jau buvo virtęs **AKMENIU**.

– Akmeniu? – nusistebėjau aš. – Tikru akmeniu?

– Granitu, – patvirtino senelė. – Nuvesiu tave pažiūrėti, jei nori.

Tėvai tebelaiiko jį namuose. Jis stovi prieškambarėje – tokia nedidukė akmeninė statulėlė. Svečiai atremia į jį savo skėčius.

Nors buvau gana jauno amžiaus, neketinau akiai tikėti kiekvienu senelės žodžiu. Tačiau ji pasakojo taip įtikinamai, taip rimtai – jos lūpos nė sykio nešyptelėjo, akyse nė akimirką nesužibo linksmi žiburėliai, – kad aš norom nenorom sudvejojau.

– Pasakok toliau, senele, – paprašiau. – Tu minėjai penkis vaikus. Kuo pavirto penktasis?

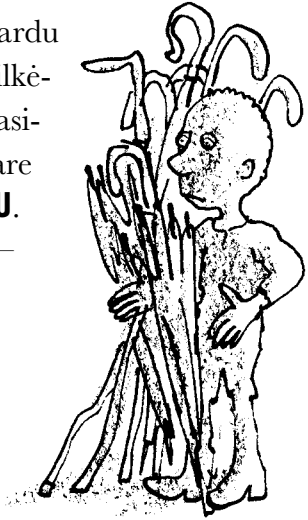
– Gal norėtum užtraukti mano cigaro? – pasiūlė ji.

– Senele, man tik septyneri.

– Man nesvarbu, kiek tau metų. Cigarus rūkantis žmogus niekada neperšąla.

– Kas gi nutiko penktajam, senele?

– Penktasis atvejis, – tarė ji kramsnodama cigaro galiuką tarsi kokį sultingą smidrą, – irgi buvo gana

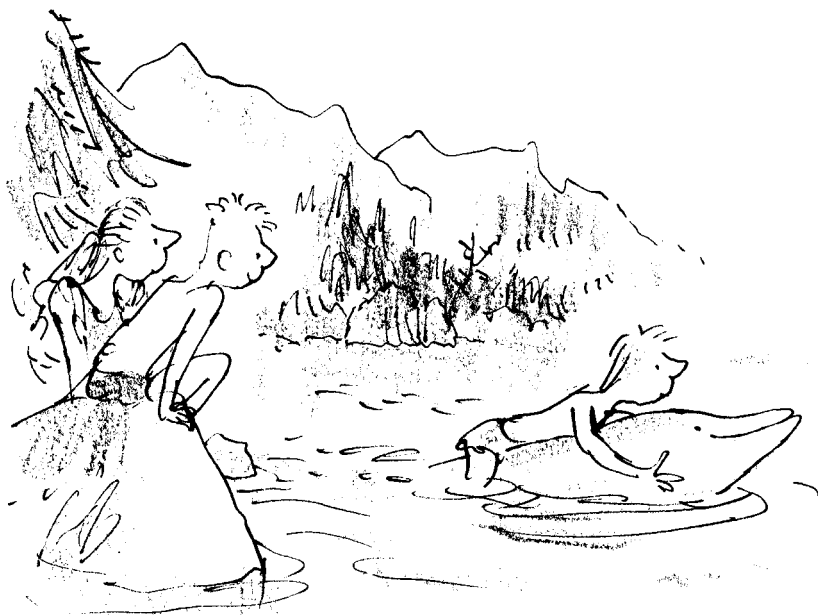
įdomus. Devynerių metų berniukas Leifas per vasaros atostogas su šeima išskylavo fjorde, vienoje mažoje salelėje. Jie kūreno laužą, šokinėjo nuo akmenų į vandenį. Vieną sykį, Leifui panėrus, tėvas sunerimo, kad jis per ilgai nepasirodo paviršiuje. O kai galų gale išniro, jis jau nebuvo Leifas.

– O kas, senele?

– **DELFINAS.**

– Negali būti!

– Jis buvo mielas jaunas delfinas, – pakartojo senele. – Ir ne bet koks, o labai draugiškas.

– Senele, – priekaištingai tariau aš.

– Ką, branguti?

– Ar jis tikrai tikrai pavirto į delfiną?

– Kuo tikriausiai, – patvirtino senelė. – Aš gerai pažinojau jo motiną. Ji ir pasakojo man, kad visą tą popietę Leifas Delfinas plukdė ant nugaros savo brolius ir seseris. Jie šauniai pasilinksmino. O paskui jis pamojavo jiems peleku ir išplaukė į jūrą. Daugiau niekas jo nematė.

– Pala, senele. Kaip jie sužinojo, kad tas delfinas iš tikrųjų yra Leifas?

– Juk jie kalbėjosi, – atsakė senelė. – Žaisdamas su broliais ir seserimis, jis nesiliovė pokštavęs ir juokęsis.

– Bet nejaugi šeimoje nekilo didelis sąmyšis, kai visa tai atsitiko?

– Kilo, bet nedidelis. Neužmiršk, kad Norvegijoje mes įpratę prie tokių dalykų. Raganų čia pilna visur. Net ir mūsų gatvėje šiuo metu tikriausiai gyvena kokia viena. Na, tau jau metas į lovą.

– Ar toji ragana naktį neįlīs pro langą? – paklausiau aš mažumėlę drebėdamas.

– Nebijok, – tarė senelė. – Raganos ne tokios kvailos, kad karstytusi lietaus vamzdžiais ir laužtusi į svetimus namus. Lovoje tu būsi visiškai saugus. Eime. Aš tave apkamšysiu.